

جای افروغ خلی خالی است

محمدحسین صفار هرندی
عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اوایل دهه ۶۰ با مرحوم آقای عماد افروغ در دفتر سیاسی سپاه همکار بودیم. ایشان زیر مجموعه استان فارس بود و من در مرکز بودم. از همان ابتدا ایشان را به استواری نگاه و در واقع نوعی اصولگرایی معنادار شناختم. در واقع آنچه در کل زندگی ایشان می‌شود به آن شهادت داد. این است که این اصولگرایی را تا پایان عمر خود حفظ کرد، البته آن را به زیور یک نوع اصلاح‌طلبی هم آراست.

می‌شود گفت که آقای افروغ در اوج اصولگرایی از تصحیح و اصلاح مسیرهای نادرست عقب‌نشینی نکرد، همچنان که وقتی علم‌اصلاح را برمی‌داشت هرگز از اصول خود و پایبندی‌های خود کوتاه نیامد. شاید بتوان در این باره شعر داد که برخی هم اصلاح‌طلبند هم اصولگرا، اما درباره آقای افروغ این موارد را به صورت تعارفی نمی‌گوییم، رفتار ایشان چنین بود و چنین می‌گفت. برای مثال ما در افرادی سراغ داشتیم که اصلاحات از نگاه آنها به معنی عدول از همه اصولی است که پیش از این به آن باور داشته‌اند که اگر در اواخر دهه ۵۰ نگاه به شدت ضد آمریکایی داشته‌اند، ۲۰ سال بعد، از این رویه ضد آمریکایی بودن خود عدول خواهی می‌کردند که نشان دهنده فاصله شخصیتی زیاد از یک انسان بود، اما در مورد آقای افروغ هرگز چنین چیزی دیده نشد. ایشان پیش از انقلاب در انگلیس دانشجوی بودند. با ظهور انقلاب و با توجه به سبک و سیاقی که در مبارزه ضد حکومت شاه داشتند به استقبال انقلاب رفتند و آنجا با دولت انگلیس درگیر شدند و به زندان افتادند. مانند همان مقاومتی که با اعتصاب غذای طولانی مدت در سال ۵۸ رویه روی دولت بریتانیا از خود نشان داده بود؛ بر حسب شهادت دوستان ایشان از جمله آقای سلیمی نمین که آن زمان ایشان هم در زندان بودند. آقای افروغ خیلی جانانه و محکم مقاومت کرد. این حالت ضد انگلیسی و ضد بیگانه را تا آخر عمر خود داشت. آقای افروغ آدم هرری مسلک نبود که نسبت به شرایط بخواهد نگاه مبنایی‌اش دستخوش تغییرات شود. آقای افروغ همواره به عنوان یک جامعه‌شناس دردمند به عنوان کسی که وقتی مشکلات را می‌دید، نمی‌توانست تحمل کند، فریاد برمی‌آورد و علیه وضعیت می‌شورید. این شوریدگی و شور شگری کاملاً در چارچوب همان نگاه اصولگرایی و اصلاح‌طلبانه ایشان بود. به نظر من جای ایشان خیلی خالی است. امیدوارم شاگردان ایشان و کسانی که از این مشرب چه در مقطع دانشگاه و چه خارج از آن سیراب شده‌اند، چنین زوی و زندگانی را در مسیر نگرش به مسائل اجتماعی دنبال کنند و دغدغه‌مندی و دردمندی را هیچ‌وقت از خود دور نکنند.

آقای افروغ علاوه بر نکات عمیقی که در حوزه مسائل معرفتی به آن باور داشت و پایبند بود از ظواهر هم نمی‌گذشت. زمانی که ایشان رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس بود، دولت را موظف کرد که برای سبک زندگی در حوزه پوشش متناسب با جامعه اسلامی - ایرانی باید اهتمام داشته باشند. که پیگیری‌های ایشان تبدیل به قانون مد و لباس شد و مدام از دولت بابت اینکه در قبال چنین قانونی چه کاری کرده است، سؤال می‌کرد. امیدوارم که خداوند روح ایشان را مشمول رحمت و اسعه خود قرار دهد و مشرب و مسلک ایشان در محیط دانشگاهی، علمی و اجتماعی ما جاری باشد.

مقاله و من قال

کتاب «مقاله و من قال» مجموعه مصاحبه‌ها، گفتارها و یادداشت‌های شفاهی عماد افروغ در ۳ دوره قبل، حین و بعد از نمایندگی او در مجلس شورای اسلامی است. عنوان کتاب برگرفته از این سخن سرشار از حکمت امام علی (ع) است که «انظر الی مقال ولا تنظر الی من قال؛ یعنی نگاه کن که چه گفته می‌شود، نه اینکه چه کسی می‌گوید.» افروغ می‌گوید: تلاش کردم حافظه تاریخی مردم را یادآوری کنم به اینکه چه اتفاقی در کشور افتاده، برخی افراد چه موضعی در گذشته داشته‌اند و اکنون چه صورتی هستند و بنابراین این اتفاقات در دوره کنونی توهین به شعور مردم است که باید خود را نسبت به آن ملامت کنیم.

نویسنده: عماد افروغ
ناشر: نیستان هنر

گزیده و حس و حالی از نهج البلاغه

افروغ در این کتاب گزیده‌هایی از خطبه‌ها و حکمت‌ها و نامه‌های نهج البلاغه را به فراخور فکر و توان و اندیشه‌اش شرح و تفسیر کرده است. این برداشت‌ها در واقع برداشت‌هایی حسی و روحانی است و بیشتر اندیشه‌های افروغ را در برخورد با دنیای ناب‌بلاغه نشان می‌دهد. عماد افروغ هدف از تألیف چنین اثری را علاقه‌مندی و باورش به کشف و حل مشکلات حکمرانی شیعی با تمسک به سخنان و حکمت‌های حضرت علی (ع) ذکر کرده است. در بخشی از مقدمه کتاب آمده است: سال‌هاست که می‌خوانم و می‌نویسم، به جرأت می‌توانم از سر صدق فریاد بزم و مدعی شوم که سخنی حکیمانه‌تر از سخنان علی تشنیده و نخوانده‌ام.

نویسنده: عماد افروغ
ناشر: نیستان هنر

زندگی‌نامه

تویی که نمی‌شناختمت

نگاهی به حیات سیاسی اجتماعی دکتر عماد افروغ

افروغ در ۲۸ فروردین ماه امسال یکی از صحنه‌های کمرنگ شده سال‌های قبل در گرد همایی گروه‌های مختلف سیاسی را تجدید کرد. مشی مرحوم افروغ، بر مدار انصاف و گفت‌وگو بود و همین ویژگی این استاد جامعه‌شناسی چهره‌های مختلف اصولگرا و اصلاح‌طلب را پای مراسم بزرگداشتش جمع کرد. رفتار در خور احترام او با احزاب و گروه‌های مختلف سیاسی با وجود اختلافات فکری حلقه وصل حضور چهره‌های مختلف سیاسی در مراسم بزرگداشتش شد. حاضران، در مراسم تشییع افروغ به احترام مرام و مسلک سیاسی او تمام‌قد ایستادند و یک‌بار دیگر بر عیار ارزش‌های نامیرا و همیشه قابل تحسین سیاستمداران صواب مهر تأیید زدند.

پیام‌های تسلیت متعدد در گذشت عماد افروغ گویای زیست مسالمت‌آمیز او در فضای سیاسی کشور، به دور از حب و بغض‌های مرسوم و جنجال‌های سیاسی بود. بسیاری از صاحبان فعلی و سابق قدرت، در ستایش منش و رفتار سیاسی او نوشتند و نظرات و دیدگاه‌های او را دایه بسیاری از دردها و افراط و تفریط‌های فضای سیاسی کشور دانستند. بزرگداشت شخصیت این استاد جامعه‌شناسی دانشگاه نیز شاهد مثالی از همگرایی و اتفاق نظر جریان‌های مختلف سیاسی حول مفاهیم مشترک و اصولی فعل سیاسی و حرکت بر مدار یک مرام سیاسی شناخته‌شده و اخلاق مدار بود. مراسم ختم مرحوم

علی تریلی

دیپلم در شیراز اخراج در لندن

تا اخذ دیپلم در شیراز ماند و بعد از آن در سال ۱۳۵۵ برای گرفتن لیسانس رهسپار انگلستان شد. البته حضور او در تظاهراتی که در اعتراض به خورده پلیس آمریکا با دانشجویان مسلمان ایرانی در مقابل سفارتخانه این کشور در انگلستان برگزار شد، کار دستش داد. او در انگلیس زندانی شد و بعد از آن هم از این کشور اخراج و به همین دلیل نتوانست مدرک لیسانسش را از سالفور بگیرد.

موفق‌ترین

دانشجوی کشور

افروغ سال ۶۵ از دانشگاه شیراز کارشناسی‌اش را گرفت و سال ۶۹ در پایان جنگ به عنوان یک فوق لیسانسه جامعه‌شناسی از همین دانشگاه فارغ التحصیل شد. افروغ در سال ۱۳۷۶ و در ابتدای دوران دوم خرداد مدرک دکتری جامعه‌شناسی‌اش را از دانشگاه تربیت مدرس تهران کسب کرد. افروغ در سال ۱۳۷۳ موفق شد به عنوان دانشجوی نمونه کشور در مقطع دکتری انتخاب شود.

منادی نقد درون‌گفتمانی

افروغ جامعه‌شناسی بود که حضورش در عرصه سیاست او را از دیگران متمایز ساخته بود. او معتقد بود که انقلاب اسلامی به نوعی دچار شکلی‌گرایی شده است.

افروغ نخستین کسی بود که برای نخستین بار مسئله نقد درون‌گفتمانی را مطرح کرد.

او همیشه خود را فرزند امام و انقلاب می‌دانست اما این وابستگی و دلبستگی فکری او مانع نمی‌شد که از نقد رده‌های بالای نظام غافل شود.

تولد در شیراز

عماد افروغ در بیست‌وششمین روز از دی ماه سال ۱۳۳۶ در شیراز متولد شد و در محله‌ای که به نام ادیب فارسی زبان «سیبویه» نام گرفته بود، رشد کرد.

مسئولیت‌ها

۱۳۷۲

دبیر گروه اجتماعی مرکز تحقیقات استراتژیک ریاست جمهوری

۱۳۷۷

مسئول گروه سیاست داخلی کمیسیون داخلی، دفاعی و امنیتی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام

۱۳۸۰

مدیر گروه فرهنگ، هنر و تاریخ شبکه یک صدا و سیما

۱۳۸۲

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۱۳۸۳

نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی

۱۳۸۳

رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی

دغدغه عدالت برای او جدی بود به طوری که در کتاب‌های مختلف او از «بجاد فضای نابرابری‌های اجتماعی» و «حقوق شهروندی و عدالت» نیز آمده است.

